

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 172 ΕΤΩΝ

Το Παρθεναγωγείο Φανερωμένης είναι πολλά περισσότερα από ένα σχολείο. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτήριο-ορόσημο για την παιδεία της Κύπρου, με μία πορεία που ξεκινάει εκατό εβδομήντα δύο χρόνια πριν και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη σύγχρονη κυπριακή ιστορία. Το σχολείο που χαρακτηρίστηκε ως ο «Παρθενώνας της κυπριακής εκπαίδευσης» με μία διαδρομή κοντά δύο αιώνες ολοκληρώνει τον κύκλο ζωής του και μετατρέπεται στην αρχιτεκτονική σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Του Μιχάλη Χριστοδούλου

Το 1829 η Ελλάδα γίνεται ανεξάρτητο κράτος και πολλοί Κύπριοι, κυρίως μέλη της ελληνοκυπριακής ελίτ ζητούν την ένταξη της Κύπρου στην Ελλάδα, αφού το νησί παρέμενε τμήμα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Μέσα σε αυτό το ιστορικό πλαίσιο βρίσκονται τα σπάργανα του ενωτικού κινήματος στην Κύπρο που προνοούσε την ένωση του νησιού με την Ελλάδα. Πρωταγωνιστικό ρόλο στις ιστορικές εξελίξεις της Κύπρου διαδραματίζει η Εκκλησία εξαιτίας και των προνομίων που απολάμβανε από τον Σουλτάνο. Έτσι, η Εκκλησία στα χρόνια της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας στην Κύπρο είχε τη δυνατότητα να λειτουργεί προς όφελος του κυπριακού λαού εκμεταλλευόμενη την εύνοια των Τούρκων. Καθοριστική, τόσο σε εκείνα τα χρόνια όσο και για τους δύο επόμενους αιώνες είναι η συνεισφορά της Εκκλησίας στους τομείς της εκπαίδευσης, της μόρφωσης και του πολιτισμού. Η εκκλησία της Φανερωμένης στην

καρδιά της κυπριακής πρωτεύουσας έχει να επιδείξει μία ιδιαίτερα σημαντική δράση γύρω από την οποία εξελίσσεται ολόκληρη η περιοχή της Λευκωσίας, με την πλατεία Φανερωμένης να αναδεικνύεται σε σημαντικό πνευματικό κέντρο, χώρο συναθροίσεων, εμπορικών συναλλαγών και μετέπειτα τόπο έκφρασης του πόθου του κυπριακού λαού, της νεολαίας και των μαθητών για ένωση με την Ελλάδα. Σε αυτόν ακριβώς τον χώρο, στην πλατεία Φανερωμένης, γεννιέται πριν από εκατό εβδομήντα δύο χρόνια, η ιδέα της δημιουργίας ενός αλληλοδιδασκτικού ελληνικού σχολείου, που έμελλε να χαρακτηριστεί «Παρθενώνας της κυπριακής εκπαίδευσης», το ιστορικό Γυμνάσιο Φανερωμένης.

Ένα αλληλοδιδασκτικό σχολείο

Ο φιλόλογος και συγγραφέας Δημήτρης Ηρ. Ταλιαδώρος στον πρώτο τόμο του βιβλίου του «Η ιστορία του Ιερού Ναού Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας και η προσφορά του στον Ελληνισμό της Κύπρου»

αναφέρει ότι το 1849 η εκκλησία της Φανερωμένης αποφάσισε να στεγάσει με δικές της δαπάνες ένα αλληλοδιδασκτικό σχολείο στην ενορία της Φανερωμένης. Η περιοχή εκείνη από τα μέσα του 19ου αιώνα άρχισε να διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανασύσταση και προώθηση της ελληνικής παιδείας της Κύπρου. Εκείνη την περίοδο στη Λευκωσία λειτουργούσαν δύο μόλις αλληλοδιδασκτικά σχολεία, ένα στην ενορία της Φανερωμένης και το άλλο στην ενορία του Αγίου Ιωάννη. Η επιτροπή της εκκλησίας της Φανερωμένης αποφασίζει το 1849 να αγοράσει τον εκτεταμένο χώρο προς τα ανατολικά του ναού που ανήκε στον δραγομένο Χατζηγεωργάκη Κορνέσιο έναντι του ποσού των οκτώ χιλιάδων διακοσίων γροσίων. Ένα τετράγωνο που αργότερα αποδείχθηκε κομβικής σημασίας για τη σύγχρονη κυπριακή ιστορία με την παρουσία του επιβλητικού ναού, του μεγαλοπρεπούς σχολείου, της μοντέρνας για την εποχή της βιβλιοθήκης και των γραφείων της ΟΧΕΝ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΣΥΝΜΟΦΗ ΦΑΝΗ ΠΑΡΠΑΪΡΗ (ΑΡΧΕΙΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ)

1. ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 172 ΕΤΩΝ

Μέσο:MUST

Ημ. Έκδοσης: ...01/05/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: ...01/05/2021

Σελίδα:41

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΙΡΑΝΙΔΗΣ

1. ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 172 ΕΤΩΝ

Μέσο:MUST

Ημ. Έκδοσης: ...01/05/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: ...01/05/2021

Σελίδα:42

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ

Η εκκλησία της Φανερωμένης έχει να επιδείξει μία ιδιαίτερα σημαντική δράση γύρω από την οποία εξελίσσεται ολόκληρη η περιοχή της Λευκωσίας

Σε αυτό τον τόσο σημαντικό χώρο, ανεγέρθηκε το 1852 ένα πιο κατάλληλο κτήριο, το οποίο κόστισε στην Εκκλησία δεκαεπτά χιλιάδες εξακόσια τριάντα οκτώ γρόσια και αποτελεί ένα από τα πρώτα δείγματα ιδιόκτητου κτηρίου στην Κύπρο. Στα χρήματα αυτά προστέθηκε και το ποσό των επτά χιλιάδων τετρακοσίων έντεκα γροσίων για την κατασκευή του περιτοιχίσματος του σχολείου. Η Φανερωμένη κατέβαλε συνολικά για την ανέγερση του σχολείου το ποσό των τριάντα δύο χιλιάδων εννιακοσίων σαράντα εννέα γροσίων. Για την ιστορία, επίτροποι του ναού τότε ήταν ο Οικονόμος Φανερωμένης παπα-Κωνσταντίνος, ο Χατζηλοϊζής Μίσιγκας και ο Χατζηγιάννης Χαππάς. Δέκα μόλις χρόνια μετά, το 1859, επί Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Α' (1854-1865), αποφασίζεται η δημιουργία στη Λευκωσία ενός πρότυπου παρθενγωγείου για την εκπαίδευση των Ελληνίδων, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται με την ονομασία «Παρθενγωγείο Φανερωμένης», το οποίο αρχίζει τη λειτουργία του το 1860. Ως χώρος στέγασης του παρθενγωγείου χρησιμοποιήθηκε αρχικά το σχολικό κτήριο του αλληλοδιδασκτικού σχολείου της ενορίας της Φανερωμένης που ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1852 και αποτελούσε το πρώτο εκπαιδευτικό ίδρυμα στην Κύπρο που ίδρυσε

διδασκαλείο για κορίτσια. Κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας μέχρι και το τέλος της, λειτουργούσαν στην Κύπρο τρεις κατηγορίες σχολείων: τα ιδιωτικά, στα οποία διδασκαν συνήθως οι ιερείς της κοινότητας που γνώριζαν λίγη γραφή και ανάγνωση, τα κοινοτικά ή δημόσια, που ανήκαν στην κοινότητα και τα ελληνικά σχολεία που λειτουργούσαν μόνο στις τρεις μεγάλες πόλεις της Κύπρου: Λευκωσία, Λεμεσό και Λάρνακα.

Η πρώτη δασκάλα

Ο ιστορικός Πέτρος Παπαπολυβίου αναφέρει ότι τον Σεπτέμβριο του 1859, όταν η επιτροπή των σχολείων της κυπριακής πρωτεύουσας (ανάμεσά τους οι Αντώνιος Τριανταφυλλίδης, Χριστοφάκης Γαβριήλ, Προκόπιος Ευθυμιάδης), έγραψε προς τους Κύπριους καθηγητές της Αθήνας, Αναστάσιο και Γεώργιο Κωνσταντινίδη, ζητώντας τους να του συστήσουν μια διδασκάλισσα «ικανήν να διδάξη παν απαιτούμενον εις ευγενών κορασίων ανατροφήν, ήτοι παρά την άλλην διδαχήν και χειροτεχνήματα και την γαλλικήν γλώσσαν». Η παράκληση των επιτρόπων, αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Παπαπολυβίου, ήταν η δασκάλα να έφτανε στην Κύπρο «πριν ήδη επέλθω ο χειμών».

Η πρώτη δασκάλα ήταν η αριστούχος Αρσακειάδα Ερατώ Καρύκη με καταγωγή από τη Στεμνίτσα της

Γορτυνίας, η οποία διδασκε επτά ώρες καθημερινά και τις Κυριακές εξηγούσε και το Ευαγγέλιο. Στις 27 Δεκεμβρίου 1859 έγινε με δημόσια τελετή η εγκαθίδρυσή της «εις το εν Φανερωμένη Παρθενγωγείον», όπως αναγγέλθηκε στην ειδοποίηση που τοιχοκολλήθηκε στις θύρες των εκκλησιών της Λευκωσίας. Τότε προσκλήθηκαν και όσοι γονείς είχαν «κοράσια πλέον των πέντε ετών» να τα γράψουν στο σχολείο. Η Ερατώ Καρύκη διδασκε αρχικά σε εκατό δεκαπέντε μαθήτριες, κυρίως κόρες της εύπορης και ανώτερης κοινωνικής τάξης της πρωτεύουσας.

«Η ευδαίμων και καλλίμορφος αύτη νήσος...»

Από τη θητεία της Ερατούς Καρύκη σώθηκε η λογοδοσία της για το σχολικό έτος 1860-1861 και η βαθμολογία των κοριτσιών στις δημόσιες εξετάσεις της ίδιας χρονιάς. Ο λόγος της νεαρής Αθηναίας δασκάλας που δημοσιεύθηκε στον «Κώδικα των σχολείων της Λευκωσίας», από τον Θεόδωρο Παπαδόπουλο, ήταν ένας ύμνος στο παρήγορο «αρχαίον κάλλος», σε σύγκριση με την πνευματική ένδεια της εποχής: «Η ευδαίμων και καλλίμορφος αύτη νήσος, ήτις κήπος τον αρχαίον αιώνα της Εδέμ εθεωρείτο,

1. ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 172 ΕΤΩΝ

Μέσο:MUST

Ημ. Έκδοσης: ...01/05/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: ...01/05/2021

Σελίδα:43

1. Άγγλοι στρατιώτες λίγους μήνες μετά την έναρξη του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ σε έλεγχο στην πλατεία Φανερωμένης στις 16 Νοεμβρίου 1955.
2. Μαθητική διαδήλωση κατά των Άγγλων έξω από την εκκλησία της Φανερωμένης στα χρόνια του αγώνα της ΕΟΚΑ.
3. Στιγμιότυπο από σχολική γιορτή τη δεκαετία του '60.
4. Ο τέως Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος Α' πραγματοποίησε τα εγκαίνια έκθεσης φωτογραφίας στο σχολείο στις 2 Αυγούστου 1983. Στη φωτογραφία ο πρώην πρόεδρος Σπύρος Κυπριανού, η σύζυγός του Μιμή, ο υπουργός Αλέκος Μιχαηλίδης και η εκπαιδευτικός και αγωνίστρια της ΕΟΚΑ Ουρανία Κοκκίνου.
5. Πανοραμική όψη της βιβλιοθήκης Φανερωμένης με μαθήτριες εν ώρα μελέτης στις 18 Φεβρουαρίου 1969.

ενδιαίτημα νώνων φιλοσόφων, βυθίζεται ξύμπασα υπό μαύρον πυθμένα πυκνής και ζοφώδους σκοτίας, καλυπτούσης τα θεσπέσιά της κάλλη, δι'ων του Πλάστου ο φιλέλλην παντοδύναμος βραχίων δαυφιλώς ηυδόκησε να την προικίση (...).»

Αργότερα, διορίστηκαν στο παρθεναγωγείο οι επίσης Αρσακειάδες αδελφές Καρολίνα και Μαρία Σμόλτζε (1864-68) και κατόπιν η Αρσακειάδα Άννα Τζεκούρη (1869-71). Ακολούθησε η Ευπραξία Θεοχαρίδου (1871-73), η οποία σπούδασε στη Σμύρνη. Στο παρθεναγωγείο Φανερωμένης τα πρώτα χρόνια οι μαθήτριες διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, θρησκευτικά και χειροτεχνήματα και πρώτη διευθύντρια του παρθεναγωγείου υπήρξε η Ευπραξία Θεοχαρίδου. Αρχικά το σχολείο λειτούργησε με οκτώ τάξεις, αργότερα εννέα, οι οποίες αντιστοιχούσαν με εξατάξιο δημοτικό και τριτάξιο παρθεναγωγείο.

Το 1903 ιδρύεται στο Παρθεναγωγείο Φανερωμένης το Διδασκαλείον Θηλέων Φανερωμένης, στο οποίο θα εκπαιδεύονταν οι μέλλουσες δασκάλες. Τον Μάιο της ίδιας χρονιάς ως οκτατάξιο, επί διεύθυνσης Ελένης Χρίστου αναγνωρίστηκε από το υπουργείο Εκκλησιαστικών και Δημοσίας Εκπαιδεύσεως της Ελλάδος ως ισοβάθμιο διδασκαλείο. Ήδη, από το 1860 εντοπίζεται σε έγγραφα να αναφέρεται ως το «εν Φανερωμένη Παρθεναγωγείον». Από τις δεκάδες δασκάλες του Παρθεναγωγείου σημειώνεται η δεκαπενταετής διεύθυνση της Θεανούς Παρούτη (1886-1901), που όταν παντρεύτηκε τον δήμαρχο Λευκωσίας Αχιλλέα Λιασιδή αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη διδασκαλία και τη χρυσή εποχή της Ελένης Χρίστου (1901-1936),

Στο Παρθεναγωγείο Φανερωμένης τα πρώτα χρόνια οι μαθήτριες διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, θρησκευτικά και χειροτεχνήματα

όταν στο σχολείο ενσωματώθηκε και το Παγκύπριο Διδασκαλείο Θηλέων. Το διδασκαλείο έκλεισε το 1937, στα χρόνια της Παλμεροκρατίας για πολιτικούς λόγους, όταν η βρετανική απολυταρχία συγκέντρωσε τον έλεγχο της κυπριακής εκπαίδευσης στα χέρια της, στην οργανωμένη και συστηματική προσπάθειά της να αλλάξει την εθνική ταυτότητα των Κυπρίων. Μέχρι τότε είχαν αποφοιτήσει από το Παγκύπριο Διδασκαλείο Θηλέων εννιάκοσι εικοσι δύο δασκάλισσες.

Το νέο κτήριο από τον αρχιτέκτονα Θεόδωρο Φωτιάδη

Το αρχικό κτήριο του Παρθεναγωγείου Φανερωμένης του 1859 εξακολούθησε να λειτουργεί μέχρι και το 1924, οπότε κρίθηκε ως ακατάλληλο και ανεπαρκές, γι' αυτό και κατεδαφίστηκε. Σύμφωνα με το βιβλίο του Δ. Ηρ. Ταλιαδώρου, η τότε Εφορία των Ελληνικών Εκπαιδευτηρίων Λευκωσίας δεν διέθετε τους απαιτούμενους οικονομικούς πόρους για κατεδάφιση και ανέγερση εκ βάθρων νέου σύγχρονου σχολικού κτηρίου, γι' αυτό εισηγήθηκε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Φανερωμένης να αναλάβει αυτή το έργο της ανέγερσης του νέου Παρθεναγωγείου. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή αποδέχθηκε την πρόταση και στις 8 Αυγούστου 1925 ξεκίνησε το έργο της οικοδόμησης του υφιστάμενου μεγαλοπρεπούς, νεοκλασικού κτηρίου του Παρθεναγωγείου Φανερωμένης, το οποίο ολοκληρώθηκε το 1926.

Το κτήριο, σε μία νέα περίοδο αρχιτεκτονικής έκφρασης, οικοδομήθηκε με βάση σχέδιο του αρχιτέκτονα Θεόδωρου Φωτιάδη και δαπανήθηκαν για την ολοκλήρωσή του γύρω στις δέκα χιλιάδες λίρες. Ο Θεόδωρος Φωτιάδης με καταγωγή από τον Άγιο Θεόδωρο Καρπασίας (1878-1952) υπήρξε για δεκαετίες ο αρχιτέκτονας της εκκλησίας Φανερωμένης ενώ τα σημαντικά έργα της Φανερωμένης όπως το παλιό καμπαναριό της εκκλησίας Φανερωμένης (1912), το γυναικοπάζαρο Φανερωμένης (1914), τα γραφεία της εκκλησίας (1926) και η βιβλιοθήκη Φανερωμένης (1936) φέρουν την υπογραφή του.

«Εκεί ήταν η ζωή της Λευκωσίας»

Η κ. Ρίτα Κουρούπη, η μοναδική γυναίκα θανατοποινίτης της ΕΟΚΑ, η πρώτη γυναίκα εκφωνήτρια δελτίου ειδήσεων στο ΡΙΚ και η μεγαλύτερη εν ζωή σήμερα απόφοιτος του Γυμνασίου Φανερωμένης, αποφοίτησε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο Θηλέων Φανερωμένης το 1952. Η κ. Κουρούπη θυμάται γλαφυρά, με νοσταλγία και αγάπη εκείνα τα χρόνια. «Υπήρχε τάξις, σεβασμός, αυστηρότητα, υπακοή αλλά και τιμωρία όταν χρειαζόταν» λέει χαρακτηριστικά κατά τη διάρκεια της τηλεφωνικής μας συνομιλίας. «Αρκετοί από τους καθηγητές μας ήταν εξ Ελλάδος αφού οι Κύπριοι δεν ήταν πολλοί και οι ανάγκες τότε ήταν μεγάλες». Εκείνο που θυμάται πολύ έντονα από εκείνα τα χρόνια ήταν ότι το όνειρο της ένωσης της Κύπρου με

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ

την Ελλάδα ήταν διάχυτο σε όλες τις εκφάνσεις της ζωής των ανθρώπων της Κύπρου. «Η πλατεία Φανερωμένης εκείνη την εποχή είχε ζωή. Ήταν το κέντρο της πόλης. Εκεί, ήταν η ζωή της Λευκωσίας. Θυμάμαι το γυναικοπάζαρο στην περιοχή κάθε Παρασκευή, τα κορίτσια βγαίναμε -θυμάμαι- βόλτα στον Μακρύδρομο, για ψώνια μαζί με την οικογένεια, για γλυκό πηγαίναμε στο Ρεξ στην οδό Λήδρας αλλά και σε ένα ζαχαροπλαστείο που υπάρχει μέχρι και σήμερα, το Hurricane, στον κύριο Γιάννη». Τον Αύγουστο του 1951, η κ. Κουρούπη θυμάται πόσο μεγάλη εντύπωση τής έκανε η εκδρομή της με το σχολείο στην Ελλάδα. Μαζί με τους συμμαθητές της από το Παγκύπριο Γυμνάσιο, τις συμμαθήτριές της από το Γυμνάσιο Φανερωμένης και τους καθηγητές της ταξίδεψαν με πλοίο στην Ελλάδα ως προσκεκλημένοι της ελληνικής κυβέρνησης. Μία μαθητική-εκπαιδευτική εκδρομή που ήταν από τις πρώτες πραγματοποιήθηκαν τότε, διάρκειας ενός ολόκληρου μήνα. Παράλληλα, όμως, δεν ξεχνάει τη διήμερη εκδρομή στον Απόστολο Ανδρέα στην Καρπασία αλλά και την τετραήμερη σχολική εκδρομή στην Πάφο. «Οι γονείς βέβαια μās είχαν επιτασύννη τότε αλλά καμία φορά έπεφτε και κανένα χαστούκι (γέλια). Εκείνο που πρέπει να τονίσω είναι πως εκείνη η περιοχή, το σχολείο, η εκκλησία και γενικότερα η πλατεία Φανερωμένης ήταν άρρηκτα συνδεδεμένα με την κοινωνική και καθημερινή ζωή των ανθρώπων της Λευκωσίας».

Τα σακιά άμμου στα παράθυρα της τάξης το '63

Η κ. Πόπη Αβραάμ, διπλωμάτης και πρέσβειρα της Κύπρου στο Βέλγιο, την Πολωνία και άλλες χώρες, αποφοίτησε από το Παγκύπριο Γυμνάσιο Θηλέων Φανερωμένης το 1969. Σήμερα, το πρώτο πράγμα που θυμάται από εκείνα τα χρόνια είναι τα σακιά άμμου που τοποθετούνταν στα παράθυρα της τάξης για προστασία μετά τα πρώτα τραγικά επεισόδια του 1963 γεγονός που σκοτείνιαζε την τάξη. Ακόμα, βίωσε την απαγόρευση του μαθήματος της γυμναστικής γιατί οι μαθήτριες ήταν εκτεθειμένες στα πυρά των Τούρκων από την Αγία Σοφία ενώ θυμάται ότι απαγορεύονταν οι μαζώξεις στην αυλή στα διαλείμματα για τους ίδιους λόγους. «Δεν θα ξεχάσω ποτέ ότι

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΙΡΑΝΙΔΗΣ

Το 1925 ξεκίνησε το έργο της οικοδόμησης του υφιστάμενου μεγαλοπρεπούς, νεοκλασικού κτηρίου του Παρθεναγωγείου Φανερωμένης

έπρεπε να κυκλοφορούμε προσεκτικά πλάτη με πλάτη στα καταστήματα τρέχοντας στην οδό Λήδρας για να μη μαζέψουμε καμία σφαίρα από τους Τούρκους, που έλεγχαν τον δρόμο από την Αγία Σοφία. Θυμάμαι επίσης την κοινή προσευχή κάθε Δευτέρα και τα μηνύματα της γυμνασιάρχης μας, Μάνδας Κιτρομηλίδου ή της βοηθού γυμνασιάρχης, Ουρανίας Κοκκίνου. Την αυστηρή επιτήρηση από την παιδονόμο μας, εντός και εκτός σχολείου, τον έλεγχο των στολών μας, το καπέλο, το κολάρο, το σήμα του σχολείου, τις άσπρες κάλτσες και τα μαλλιά μαζεμένα». Μία πολύ ιδιαίτερη στιγμή από τα χρόνια του Γυμνασίου Φανερωμένης για την κ. Αβραάμ ήταν η συμμετοχή της στην πρώτη χορωδία θηλέων που ίδρυσε ο σπουδαίος Λέανδρος Σίταρος. Μάλιστα, σε ένα χριστουγεννιάτικο πρόγραμμα του PIK όπου έλαβαν μέρος, προσκεκλημένη ήταν και η Αλίκη Βουγιουκλάκη.

Τα χρόνια της Ανεξαρτησίας και σήμερα

Μετά την ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, το σχολείο σταμάτησε τη λειτουργία του ως παράρτημα του Παγκυπρίου Γυμνασίου

και αναγνωρίστηκε ως ανεξάρτητο-αυτοτελές εξατάξιο σχολείο Μέσης Εκπαίδευσης. Μάλιστα, δεν αναγνωρίστηκε μόνο από το κυπριακό υπουργείο Παιδείας, αλλά και από το υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας, ως ισότιμο των ελληνικών δημοσίων γυμνασίων. Μετά την τουρκική εισβολή του 1974, το Παρθεναγωγείο Φανερωμένης ή τότε γνωστό ως Παγκύπριο Γυμνάσιο Θηλέων Φανερωμένης, μεταφέρθηκε στον χώρο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου. Μετά από ένα χρόνο επαναλειτούργησε με νέα ονομασία, ως Μικτό Γυμνάσιο Φανερωμένης για να υποδεχθεί πολλούς πρόσφυγες στα θρανία του. Έτσι, με την ονομασία «Φανερωμένης» λειτουργούσαν δύο σχολεία, το ένα στον χώρο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Κύπρου και το άλλο στο πανέμορφο αυτό κτήριο. Η μικρή απόσταση από την πράσινη γραμμή συνετέλεσε στην απομάκρυνση πολλών κατοίκων από την περιοχή, στην αλλαγή της σύνθεσης του πληθυσμού και στη μείωση των μαθητών που φοιτούν στο σχολείο.

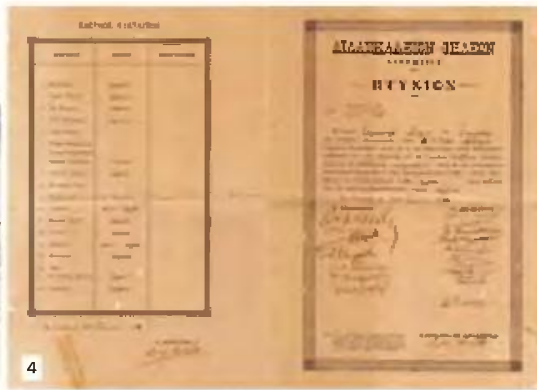
Το 2001, το Παρθεναγωγείο Φανερωμένης με πρωτοβουλία

1. ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ 172 ΕΤΩΝ

Μέσο:MUST

Ημ. Έκδοσης: ...01/05/2021 Ημ. Αποδελτίωσης: ...01/05/2021

Σελίδα:45

1. Η Εκκλησία της Φανερωμένης έπαιξε σημαντικό ρόλο στην στην πολιτιστική εξέλιξη της
2. Το Απολυτήριον 1937 της κ. Ηρούς Χρ. Μουσκή-Ταλαττή.
3. Το αλληλοδιδασκτικό σχολείο Φανερωμένης στις αρχές του 20ού αιώνα.
4. Το Πτυχίον Διδασκαλείου 1936 της κ. Μαρίας Χριστοδούλου-Αναστασίου.

της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Φανερωμένης ξεκίνησε εργασίες αναπαλαίωσης και ανακαίνισης, οι οποίες ολοκληρώθηκαν το 2003. Η αναπαλαίωση του κτηρίου πραγματοποιήθηκε με δαπάνες της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Ναού Φανερωμένης, οι οποίες ανήλθαν στις εξακόσιες χιλιάδες λίρες και με χορηγία εκατό χιλιάδων λιρών από το υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. Από τον Σεπτέμβριο του 2003 το Γυμνάσιο Φανερωμένης είναι ενταγμένο στη Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας Φανερωμένης (ΖΕΠ) μαζί με το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο Φανερωμένης. Πρόκειται για ένα νέο θεσμό στην κυπριακή εκπαίδευση και εντάσσεται στο πλαίσιο του «Σχεδίου Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης για την επιτυχία όλων των παιδιών». Βασικός στόχος της ΖΕΠ είναι η επιτυχία όλων των παιδιών, το άνοιγμα του σχολείου στην κοινότητα, οι δημιουργικές δράσεις στον απογευματινό χρόνο των παιδιών, η δημιουργία αγωγής στην

Τα τελευταία χρόνια, το ιστορικό σχολείο της Λευκωσίας συνέχισε τη λειτουργία του αποτελώντας ένα πολυπολιτισμικό σχολείο

πολιτότητα ώστε ο μαθητής να γίνει υπεύθυνος, αυτόνομος και ικανός να αναπτύξει μια ενεργό και υπεύθυνη συμμετοχή στη συλλογική ζωή. Το 2014, με γνώμονα την αγάπη τους για την ιστορία του σχολείου τους οι απόφοιτοι του ίδρυσαν τον Σύνδεσμο Αποφοίτων Παγκύπριου Γυμνασίου Φανερωμένης. Αρχικός σκοπός του Συνδέσμου είναι η διατήρηση της μνήμης της ιστορικής πορείας όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων του Παγκυπρίου Γυμνασίου Φανερωμένης από την ίδρυσή τους, της ανεκτίμητης προσφοράς του σχολείου όσον αφορά στη μόρφωση και αγωγή γενεών, αλλά και τη μεταλαμπάδευση των ελληνικών και χριστιανικών αρχών, ιδεωδών και ιδανικών.

Τα τελευταία χρόνια, το ιστορικό σχολείο της Λευκωσίας συνέχισε τη λειτουργία του αποτελώντας ένα πολυπολιτισμικό σχολείο που συγκέντρωνε στις τάξεις του μαθητές τόσο από την Κύπρο όσο και από χώρες μεταναστών που ζουν τα τελευταία χρόνια στην παλιά Λευκωσία.

Αρχιτεκτονική σχολή

Έπειτα από σχεδόν δύο αιώνες ζωής, το σχολείο που αποτέλεσε σημείο αναφοράς της σύγχρονης ιστορίας της Κύπρου ολοκληρώνει τον κύκλο ζωής του και δίνει τη θέση του στην αρχιτεκτονική σχολή του Πανεπιστημίου Κύπρου. Το σχολείο θα ενοικιαστεί στο κράτος από την Αρχιεπισκοπή Κύπρου για τουλάχιστον τριάντα τρία χρόνια και το κράτος

θα αναθέσει τη χρήση του στο Πανεπιστήμιο. Η Αρχιεπισκοπή, με το εξασφαλισμένο ενοίκιο από το κράτος, θα προχωρήσει στην αναπαλαίωση και συντήρηση ιδιοκτητών κτηρίων της στην παλιά πόλη, τα οποία θα μετατρέψει σε φοιτητικές εστίες της Σχολής. Το ίδιο θα πράξει και ο Δήμος Λευκωσίας μέσω της οικονομικής βοήθειας που θα λάβει από το «Ταμείο Ανάκαμψης». Συνολικά, οι εστίες αναμένεται να είναι σε θέση να φιλοξενήσουν εκατοντάδες άτομα, μεταξύ άλλων φοιτητές, ακαδημαϊκό προσωπικό, μελετητές αλλά και άλλους νέους ανθρώπους που θέλουν να ζήσουν στην παλιά πόλη. Η εξέλιξη αυτή ναι μεν δίνει μία άλλη συνέχεια στη μακρά πορεία ενός σχολείου-ορόσημο για την Κύπρο αλλά από την άλλη προκαλεί ανάμικτα συναισθήματα στους ανθρώπους που φοίτησαν, εργάστηκαν και έζησαν εκεί τα μαθητικά τους χρόνια.

Θερμές ευχαριστίες στην κ. Αναστασία Ασλανίδου, Πρόεδρο του Συνδέσμου Αποφοίτων Παγκύπριου Γυμνασίου Φανερωμένης για την πολύτιμη βοήθειά της, στη Γραμματεία του Γυμνασίου Φανερωμένης, στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Φανερωμένης, στις κυρίες Ρίτα Κουρούπη και Πόπη Αβραάμ, στον κ. Πέτρο Παπαπολυβίου, στην κ. Άννα Μαραγκού, στον κ. Δημήτρη Ηρ. Ταλιαδωρό και στην κ. Γεωργία Πίτσιακκου από το Αρχείο Φωτογραφιών του ΓΤΠ (ΡΙΟ).